

Forfatter: Holte, Anna

Titel: BREV TIL: Strøm, Emma FRA: Holte, Anna (185u-02-24)

Citation: Holte, Anna : "BREV TIL: Strøm, Emma FRA: Holte, Anna (185u-02-24)", i *Breve fra og til en Skuespillerinde*, v. Thaning & Appels Forlag, s. 211. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002150180-000-shoot-L0021501800000018.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra og til en Skuespillerinde

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Anna til Emma.

Den 24de Februar 185.*

Den gardiske Knude er hugget over, jeg er atter fri, og mit Hjerte jubler og føler sig saa let. Dit kjære Brev, som jeg modtog i forrige Uge, styrkede mig ogsaa i min Beslutning. Du raadede mig til saasnt som muligt at hæve et Forhold, som var unaturligt, da der kun var Kjærlighed paa den ene af Siderne, og tilmed da Moors Kjærlighed efter din Mening ingen forædlende Indflydelse vilde have paa min Character. — Og nu, er det skeet. —

Igaarftes befandt Tante sig ikke vel, hun havde Hovedpine, og hun lagde sig derfor en Timestid paa Sophaen i Spisestuen. Jeg sad alene i Dagligstuen, halvt sysselsat med at læse en af Currer Bells Romaner, halvt med at tænke paa mit eget Livs Roman. Aftenen forud havde jeg været i et Selskab, hvor Moor ogsaa havde været tilstede, og der havde han optraadt meget uartigt imod en ung Officeer, som havde tilladt sig at coure til min Ringhed. Ja, Moors Opførsel havde s. 212 været saa paafaldende, at der ingen Tvivl var om, at Alle i Selskabet maatte ansee ham som min Forlovede, og jeg var opfyldt af Harme imod ham. Jeg havde ikke seet ham siden, og forgjæves ventet ham hele Dagen. Om Formiddagen havde jeg været paa en Theaterprøve, og Moor pleiede i Regelen altid at være herhjemme, naar jeg vendte tilbage Klokken to. Men igaar kom han ikke. Han vidste, at jeg var vred paa ham, thi om jeg end ikke den foregaaende Aften havde havt Leilighed til at vise ham mit Mishag i Ord, saa havde han dog tydeligt læst det i mit Blik.

14*

Alle disse Tanker opfyldte mig, da jeg nu sad ene; da ringede det paa Entreaklokken, det var ham. Jeg havde ventet at see ham noget forlegen i sit Væsen, men nei, han kom med den største Ro, greb min høire Haand og kyssede den, førend jeg kunde unddrage ham denne Gunst.

„Moor," begyndte jeg, „det Forhold, hvori vi staae til hinanden, maa have en Ende."

„Det er ogsaa mit inderligste Øuske Anna," svarede han, idet han satte sig i Sophaen ved Siden af mig, „jeg er træt af bestandig at leve som en Tigger, og kun at maatte opsamle de Krummer, som Du tilfældigviis taber."

„Moor," sagde jeg, „Deres Opførsel igaarftes var utilgivelig."

„Eller ogsaa Din, Anna, det kommer an paa fra hvilket Synspunkt, man betragter Sagen."

s. 213. „Jeg har intet Løfte givet Dem, Moor; da De aabnede Deres Hjerte for mig, blev jeg saa overvældet, thi jeg havde ingen Anelse om, at De havde nogen anden Interesse for mig, end en reen kunstnerisk, desuden nærrede jeg et Haab," —

„Hvilket Haab?" spurgte han, idet han atter greb min Haand, som jeg hurtigt drog fra ham.

„At De af Kjærlighed til mig vilde bortkaste Deres falske Tro, og vende Dem til den eneste saliggjørende Sandhed."

„Altsaa vilde Du gjøre en Proselyt af mig, men det har Du allerede gjort, Du har omvendt mig til Troen paa Kjærlighed, tidligere var jeg en Sceptiker, jeg betragtede Kjærligheden som en Sandseruus; men Du har lært mig, at Kjærligheden kan være reen og ædel, Du fom har lært mig, at Livet endnu kan have en Blomst for mig, og denne Blomst er Du selv. Men jeg vil være Enehersker over denne Blomst, ingen Anden maa nyde godt af dens Duft, ingen Anden maa berøre den, og derfor Anna fordrer jeg, at Du ikke mere optræder paa Theatret, thi jeg kan ikke taale at saamange fremmede Blikke hvile paa Dig, det er at vanhellige Dig, og Du maa ikke tillade flaue, dumme Dreng at gjøre Cour til Dig. Du klager over min Opførsel igaarftes, Du burde beundre den, thi havde jeg ikke for din Skyld behersket mig, saa var Lieutenant Horn bleven kastet nd af Vinduet, og da det var fra en tredie Sal, saa tvivler jeg om, at han var kommen heelskindet s. 214 fra en saadan Luftreise, Du siger, at Du intet Haab har givet mig, Du har vel intet Haab givet mig i Ord, men Ord behøves heller ikke, de Runer, man læser i en Qvindes Øine, de sige ofte mere end Ord."

„Nei," udbrød jeg, „da har De ikke forstaaet Runeskriften i mit Øie, og De har læst Kjærlighed, hvor der kun stod Frygt."

„Frygt, og hvorfor Frygt?"

„Fordi jeg frygter Dem," her reiste jeg mig op, og støttende mig mod Ryggen af en Lænestol vedblev jeg, „ja Moor, jeg frygter Dem, jeg frygter Deres Indflydelse paa mig, jeg frygter for Deres Aand, jeg frygter for Deres Kjærlighed, jeg frygter for, at hvis jeg ikke nu skiller mig aldeles fra Dem, da er jeg fortabt. Jeg elsker Dem ikke, og kan aldrig komme til at elske Dem, thi de Egenskaber, som jeg alene kunde elske hos en Mand, fattes Dem. At være Deres Hustru vilde for mig blive en evig aandelig Kamp, og mit Hjerte vilde De aldrig kunne udfylde. Og sæt nu, at jeg gav efter for Deres Bønner, og samtykkede i at blive Deres, sæt saa, at i

Aarenes Løb jeg traf en Mand, som jeg kom til at elske!"

„Umuligt," udbrød Moor lidenskabeligt, „umuligt, er Du først min, skal ingen Djævel rive Dig fra mit Hjerte."

„Nei ingen Djævel," afbrød jeg ham, „men vel det Modsatte. Sæt, at jeg traf en Mand, der netop var i Besiddelse af, hvad De mangler, der var besjælet s. 215 af en sand, reen Tro, og betragtede Livet, saaledes som jeg gjør, fra en ideel Side, og saae Roserne, hvor De kun seer Tornene. Hvad vilde Følgen blive?"

„Ideer Anna, Hjernesvind, grebne ud af Romanlitteraturen. Du er altfor stolt en Natur til at kunne forraade den Mand, som Du var forenet med."

„Men jeg er ikke for stolt til at bukke under for et knust Hjerte," svarede jeg.

„Knust Hjerte! — hvilke Romanudtryk har Du dog faaet fat paa, lad mig see, hvilken Bog har Du læst i, ah „Iane Eyre", det er ogsaa en særdeles sund Føde."

Jeg fortvivlede næsten, Moor vilde ikke forstaae mig, og jeg vilde forstaaes, jeg vilde ikke længer staae under hans Herredømme.

„Vi maae altsaa skilles Moor, men vi ville skilles som Venner."

Moor havde reist sig op og nærmede sig til mig, det spottende, satiriske Udtryk i hans Ansigt var forsvunden, han saae alvorligt og bekymret paa mig.

„Det er altsaa din virkelige Mening, Anna," sagde han langsomt, „at Du efterat have draget mig til Dig med venlige Smil og Ord, efterat have frastjaaet mig et Hjerte, som jeg først anede, at jeg besad, dengang Du tog det, at Du nu vil sparke mig bort som en Hund, og støde mig ud i en Verden, som jeg foragter, og overlade mig til mine egne, uhyggelige Tanker. Du bebrejder mig min Mangel paa Tro, og Du knuser s. 216 selv min reneste Tro, Troen paa Dig. Anna er det dit Alvor?"

„Ja Moor, det maa saa være, det er bedst for os Begge, Kjærlighed maa være en frivillig Gave, kun derved faaer den Værd, og jeg kan ikke skjænke Dem Denne."

„Siig mig Anna," spurgte han og saae indtrængende paa mig, „kunde Du elske mig, hvis jeg blev en Christen, hvis jeg lod mig døbe, og bekjendte din Tro med Læberne."

„Nei Moor, hvis De kun bekjendte min Tro med Læberne, og isse havde den i Hjertet, saa var det en større Synd, end naar De reent fornægter den. Kun naar De kunde bortkaste Deres Vantro og i Sandhed troe, da kunde jeg elske Dem, thi da vilde Gnd lægge denne Følelse i mit Hjerte."

„Hvem af os har nu den rette Tro? Du, som troer paa et Mirakel, eller jeg, som troer paa Naturens uforanderlige Orden. Troer Du, at Gud vilde nedlægge en Følelse i dit Hjerte, som Du selv siger ikke findes, nei, Du vilde en kort Tid, i en Art religieus Fanatisme opstaaet i din egen Phantasi, indbilde Dig, at den var til, men Du vilde snart vaagne til Virkeligheden, og Du vilde erkjende, at Miraklernes Tid er forbi, hvis den overhovedet nogensinde har existeret. Du siger, at jeg ikke er i Besiddelse af de Egenskaber, som Du kan elske hos en Mand, men hvilken mandlig Egenskab kan tænkes større end den, at være fast og s. 217 urokkelig i sin Overbeviisning, at have Kraft til at forsvare det, som man anseer for det ene Sande og Rigtige, og jammerlig og ussel vil jeg betragte den Mand, der lader Hjertet løbe af med Forstanden, og lover en Kvinde Noget, som han ikke uden at opgive sin Overbeviisning, kan skjænke hende. Ja den Mand, som for en Qvindes Skyld kan fornægte sin Tro, han er ingen Mand, thi han er en Slave af sine Lidenskaber, af sine Sandser. Manden er af Forsynet bestemt til at beherske Qvinden, og hun skal bøje sig for ham, og hun skal troe, hvad han troer, thi han er Stammen, Træet selv, hun kun Løvværket."

Den Kraft og Bestemthed hvormed Moor talte, lod mig klart fatte, at han aldrig lod sig rokke i sin Overbeviisning, og at jeg, som hans Hustru, maatte tabe min egen Personlighed og gaae op i hans, eller ogsaa bukke under.

„Derfor kan jeg aldrig blive Deres Hustru," sagde jeg nu, idet jeg samlede al min Energi, „thi jeg kunde ikke lade mig bøje som en Vidiegreen efter Deres Tykke."

„Jo Du kunde, hvis Du elskede mig, intet er blødere, intet mere bøieligt af alle skabte Ting end en Qvindes Hjerte, naar hun elsker, og ligesom Mandens skjønneske Egenskab er Kraft i Characteren, saaledes er Qvindens den ømme Qvindelighed, der opgiver sit eget Jeg for at blive til Et med Manden. — Men jeg er født under en ulyksalig Stjerne, og alle mine Illusioner forsvinde lidt efter lidt, det ere Lygtemænd, der kun lokke s. 218 mig dybere i Moradset. — Du har Ret, vi maae skilles, og idet jeg skiller mig ved Dig, skiller jeg mig ved mit Livs sidste Illusion, ved mit Hjertes eneste rene Kjærlighed. Det er Nemesis, der straffer mig for mine mange forspildte Ungdomsaar."

„Hvor vil De tale om forspildte Aar," sagde jeg, „De har jo et langt Liv for Dem, og De med Deres Begavelse

maa jo kunde stræbe til et høit Maal, og gavne Videnskaben."

„Videnskaben," udbrød han bittert, „Videnskaben, ja, den har gavnet mig meget, jeg burde ogsaa gjøre Gjengjæld, og gavne den. Nei, som Faust kan jeg udbryde, jeg har studeret Philosophi, Jura, Medicin og destoværre ogsaa Theologi, og jeg er lige uvidende derfor, ja maaskee netop derfor, thi først Videnskaberne overbevise os Dødelige om, at vi intet vide, og at vi med al vor Stræben, al vor Kjæmpen, al vor Tænken ikke komme videre, men kun ligne en anden Icarus. Man offerer sig her i Livet enten for Videnskaberne eller for Videnskaberne, ved de Første har man dog en øieblikkelig Nydelse, ved de Sidste har man kun bitter Skuffelse. Ved de Første føler man dog, at man har et Legeme, ved de Sidste føler man, at man er et Intet."

Jeg stod bedrøvet og rystet paa den samme Plads ved Lænestolen, pludseligt følte jeg mig løftet fra Gulvet, Moor trykkede mig heftigt til sit Bryst, og kyssende mine modstræbende Læber, forlod han mig, uden anden s. 219Afsked. Jeg var som bedøvet over hans Dristighed, dertil saa greben af hele den foregaaende Scene, at jeg lagde mig tilbage i Sophaen og græd.

Idag føler jeg mig saa let, det er ligesom jeg har fundet mig selv igjen, og med dobbelt Interesse vende mine Tanker tilbage til min Kunst.

Nu er det imidlertid en vis, ja en officiel Sag, at Theaterdirecteuren ved denne Saisons Slutning træder fra, og Du kan ikke fatte, hvor bedrøvet jeg er derover, og hvor jeg vil savne ham. Jeg synes altid, at han var ligesom en Fader for mig, der beskyttede mig, og til hvem jeg kunde betroe alle mine Planer og Ideer, — i Fremtiden er jeg ganske ene ved Theatret, og mine Venner komme ikke til Regjeringen. Her maa jeg atter sukke: „Hvorfor er jeg ikke en Mand!"

Hils din Arthur, og skriv snart til

din Anna.